

הרב מיכאל רוזנצווייג – מקורות יבמות- יבום הותרה - דחוויה

Page 1 of 1 – YIJE 5772 – Set 7

- 1 תורת האדם שער הסוף - ענין הכהנים
2 ברם נראין דברי רש"י ז"ל שכתב ומטומאה גופה שהותרה לכהן ולנזיר לטמא למת מצוה דלאו שב ואל תעשה הוא, היינו
3 טעמא דלא גמרינן, דהתם לאו כבוד הבריות דחי את ל"ת דידי' דמעיקרא כשנכתב לא תעשה דטומאה לא על מת מצוה
4 נכתב כשם שלא נכתב על הקרובים בכהן הדיוט, אבל השבת אבדה ופסח לכל ישראל נאמרו ואצל כבוד הבריות נתנו
5 לדחות, ע"כ דבריו ז"ל. פי' לפירושו דלאו דכהן כיון דליתיה אלא דלא יטמא ומפיק מיניה מת מצוה, הא ליתיה ללאו אלא
6 בשאר מתים, לא יטמא אלא למת מצוה או לקרובים, וכה"ג לאו דיחוי הוא דחד שמא הוא, ולא מיקיים האי אלא בדעבר על
7 האי, אין קבורת מת מצוה בלא טומאה לעולם, אבל עשה דפסח אי נמי סדין בציצית, כיון דעשה דפסח ולא דכלאים משאר
8 מצות הוא, כי אתי עשה דמת מצוה או דציצית ודחי להו כי האי גוונא מיקרי דיחוי, דהא איהו גופיה מצי למיעבד מצוה דפסח
9 וציצית כי לא עבר עלייהו כלום, הילכך כי עבר עלייהו בלאו אי נמי בעשה, מצוה הוא דדחיא להו.
- 10 ודמיא הא מילתא לההיא מילתא דמס' יבמות (ז' א') דאמרי' התם שאין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת ויבמה האסורה עליו
11 איסור ערוה אינה עולה ליבום, והיא גופה מצות יבום ל"ת של כרת הוא, דאשת אח כרת יש בה, אלא עשה דיבמה לגבי לאו
12 דאשת אח לא מיקרי דיחוי דהא ליתיה אלא בהכי, וערות אשת אחיך לא תגלה אלא במקום שאין בנים ליבום +נ"א בכת",
13 אלא במקום שיש בנים, ולגי' זו צ"ל: הא במקום שאין בנים לייבם כו' +וליתיה לכרת ולא ללאו בהכי דהא לא מצי מיבם אלא
14 בהכי. וה"נ לגבי שבת אשכחן עבודה דדחיא שבת ולא גמרינן מהתם דאתי עשה ודחי ל"ת שיש בו כרת משום דדבר שהיה
15 בכלל ויצא מן הכלל הוא וליתיה ללאו בהכי, והכי נמי לענין כ"ג ונזיר ליכא למיגמר מינה דכבוד הבריות לידיחי ל"ת דכלאים
16 ודשאר מצות,
- 17 תלמוד בבלי מסכת יבמות דף נד עמוד ב
18 ואלא נדה דכתיבא גבי אשת אח למה לי? לכדרב הונא, דאמר רב הונא: רמז ליבמה מן התורה מנין? מנין? הא כתיב: יבמה
19 יבא עליה! אלא, רמז ליבמה שאסורה בחיי בעלה מנין? האי סברא היא, מדאמר רחמנא: לאחר מיתת בעלה שריא, מכלל
20 דבחיי בעלה אסורה! ודלמא לאחר מיתת בעלה מצוה, בחיי בעלה רשות! אי נמי, לאחר מיתת בעלה אין, בחיי בעלה לא,
21 ולא הבא מכלל עשה - עשה! אמר קרא: +ויקרא כ' + ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא, וכי אשת אחיו נדה היא? אלא
22 כנדה, מה נדה, אף על פי שיש לה היתר לאחר מכאן - בשעת איסורא בכרת, אף אשת אח [נמי], אף על פי שיש לה היתר
23 לאחר מכאן - בחיי בעלה בכרת.
- 24 תוספות מסכת יבמות דף נד עמוד ב
25 אלא רמז ליבמה שאסורה בחיי בעלה מנין - דכיון דשריא רחמנא אחר מיתה אין סברא לומר דאסירא בחיי בעלה דלא
26 מיסתבר שהיה בא הכתוב לומר דאתי עשה ודחי לא תעשה שיש בו כרת אי לאו דמוכח קרא בהדיא.
- 27 חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף נד עמוד ב
28 הא דאמר רב הונא רמז ליבמה בחיי בעלה מן התורה מנין. קשיא לי הא הכל היו בכלל איסור אשת אח כשפרט לך הכתוב
29 אשת אח שאין לה בנים לאחר מיתת בעלה דשריא ומצוה הא שאר כל הנשים כדקיימן קיימן, דאי לא תימא הכי אלא
30 איילונית ואשת אחיו שלא היה בעולמו נימא דשריין אע"ג דפטרינהו רחמנא מיבום, ואיכא למימר כשפרט לך הכתוב אשת
31 אח שאין לה בנים לאחר מיתת בעלה דמצוה, גלי שאין בכלל איסור אלא אשת אח במקום דליכא צד יבום דהיינו יש לה
32 בנים בחיי בעלה, אבל אין לה בנים אפילו בחיי בעלה כיון שאלו עמדה אצלו סופה להתייבם מתחלה לא חל עליה שם אשת
33 אח כלל. ואם תאמר יש לה בנים לאחר מיתת בעלה למה לי לרבויה לקמן, ההיא לא קשיא מידי דכל שמא דאישות צריך
34 לרבויה בלאחר מיתה כיון שנעקר ממנה אותו השם, וכן הצריכו רבוי לאשת אביו ולכלתו בפרק ארבע מיתות (נ"ד א'). אבל
35 איילונית וסריס ליכא בהו צד יבום, ואשת אחיו שלא היה בעולמו כיון דאיכא דין יבום גמור ואמר רחמנא לא ייבם ש"מ
36 באיסוריה קאי שהרי מתחלתה לא נראית לו וחל עליה שם אשת אח כנ"ל, עוד יש לומר כיון שכשפרט הכתוב אשת אח
37 שאין לה בנים למצוה פרט, א"א לומר הא שאר כולהו כדקיימי קיימי אלא שאר דעלמא רשות ניהו, ומיהו כיון דרבי רחמנא
38 לאיסורא קמיייתא אשת אח בחיי בעלה ולאחר מיתה וכן אשת אח מן האם, שמע מינה דכל שלא במקום מצוה כדקיימי קיימי
39 ומינייהו גמרינן לאיילונית וסריס ושלא היה בעולמו ולכל אשת אח שלא במקום מצוה דבכרת.
- 40 חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף כט עמוד ב
41 עוד לפי דעת אפילו לב"ש קיום מצוה דיבום ליתיה אלא בביאה ואע"ג דקני במאמר,